

**Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) ja
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL)
välinen tulossopimus vuodeksi 2009**

RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS

Vuoden 2009 valtion talousarvion pohjalta sovitaan seuraavista Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) tulostavoitteista vuodelle 2009.

1. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen vuosien 2010 - 2013 strategiset tavoitteet

1.1. Toimintaympäristön muutostrendit

Toimintaympäristössä on meneillään muutoksia, jotka olennaisesti vaikuttavat alan elinkeinoihin ja harrastuksiin sekä niiden säätelyyn.

Väestörakenteen ja luontosuhteen muuttuminen heijastuvat monin tavoin kalastus- ja metsästyskulttuuriin sekä eläinvarojen käytön paikalliseen säätelyyn. Omistukseen perustuva kalakantojen hyödyntäminen vähenee. Yhteisöllinen aktiivisuus kalavesien hoidossa heikkenee. Isännöinnin rooli kalavesien käytännön hoitotyössä vahvistuu. Suojelupoliittiset tavoitteet vaativat säätelyyn uudenlaisia toimintamalleja ja ristiriitojen hallintakeinoja.

Alan elinkeinojen jatkuvuudelle maaseutuväestön ikääntyminen ja väheneminen aiheuttaa kasvavia haasteita. Avoimen kansainvälisen kilpailun kiristymisen vaatii yritystoiminnalta lisää tehokkuutta. Suojeltujen lajien runsastumisen tuomista vahingoista selviämiseen elinkeinot tarvitsevat innovatiivisia ratkaisuja.

Ilmastonmuutos heijastuu pitkällä aikavälillä kala- ja riistalajien levinneisyyksiin, mutta olosuhdemuutoksilla, kuten lumi- ja jääoloilla voi olla nopeitakin vaikutuksia kalastukseen, metsästykseseen ja porotalouteen. Muuttuva ilmasto vaikuttaa myös käytävissä olevien tutkimusmenetelmien valikoimaan. Itämeren tilan epäsuotuista kehitys on kalataloudelle jatkuva riski.

Toimintaympäristön muutokset ovat haaste tutkimuslaitokselle. Eläinluonnonvarojen hyödyntämisessä tarvitaan entistä moniulotteisempaa tietoa toiminnan taloudellisista, yhteiskunnallisista, biologisista, teknisistä ja eettisistä arvoista ja vaikutuksista. Tämän tiedon on oltava entistä laajemmin ja nopeammin kaikkien sidostahojen saatavilla. Kiristytvä kansainvälinen kilpailu rahoituksesta ja tutkimusmenetelmien nopea kehittyminen ovat nostaneet tutkimuksen tason ja laadun vaatimukset.

Muuttuviin tarpeisiin valtio vastaa uudistamalla sektoritutkimuksen ohjausta ja rakenteita niin, että tutkimus pystyy entistä paremmin vastamaan monitieteisiin ja nopeasti eteen tuleviin tiedon tarpeisiin.

1.2 Tutkimuslaitoksen keskeiset päämäärät, toimintalinjat sekä yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Visio

Tietoa kestäviin valintoihin

Toiminta-ajatus

Tutkimuslaitoksen tärkein tehtävä on tuottaa käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa hyödynnettävistä eläinluonnonvaroista niiden hoitoa ja kestävää käyttöä suunnittelevien kansainvälisten ja kansallisten päättäjien, elinkeinojen ja käytännön työtä tekevien tarpeisiin.

Tutkimusote on ratkaisukeskeinen, eli pyritään löytämään asiakkaille näkemyksiä, ratkaisuja ja päätöksentekomalleja.

Toimintalinjat

Tuloksellisuus

Kehitetään tutkimusten ja seurantojen tuotantoprosesseja, lisätään verkosto- ja alihankintatyötä sekä parannetaan projekti- ja esimiestyön valmiuksia entistä laadukkaamman ja kustannustehokkaamman toiminnan varmistamiseksi. Kehitetään mittaus- ja ohjausjärjestelmiä tukemaan strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Ydintehtävien rahoituksen turvaaminen

Lisätään ulkoista tutkimus- ja kehityshankerahoitusta panostamalla tutkimusohjelmien ja asiantuntijapalveluiden markkinointiin. Tehostetaan rahoituksenhaku- ja sopimusjuridiikan osaamista hankkimalla näitä palveluja ostopalveluna. Keskitetään perustutkimuksen resurssit vain ydintehtäviä tukeviin hankkeisiin.

Tuottavuusohjelman toteuttaminen supistaa käytettävissä olevia resursseja jatkossa. Suunnittelukaudella säilytetään ydintehtävät ja varmistetaan resurssit myös uusiin tehtäviin.

Päätöksenteon ja elinkeinojen entistä parempi palveleminen

Kehitetään yhdessä asiakkaiden kanssa asiantuntijapalveluita sekä vuorovaikutteisia verkkopalveluja, joilla tuetaan toimialahallinnon päätöksentekoa ja alan elinkeinojen kehittämistä. Ollaan mukana toimialan kansallisissa ja kansainvälisissä kehittämishankkeissa.

Tutkimuksen ja toiminnan kohdentaminen

Tutkimuslaitos vahvistaa biologisen, taloudellisen ja yhteiskunnallisen tiedon yhdistämistä tutkimuksessa siten, että ilmiöiden ymmärtäminen tutkimuslaitoksen toimialoilla monipuolistuu ja tutkimuksen kyky palvella päätöksentekoa paranee. Tärkeimpien kalojen ja riistaeläinten elinkaaret ja hyödyntäminen katetaan seurannalla ja tutkimuksella. Tutkimuslaitos vahvistaa kaikkien vaiheiden osaamista yhteistyöverkoston kanssa. Seuranta ja osa tutkimuksesta palvelevat suoraan tai välillisesti ilmastomuutostutkimusta ja muutokseen sopeutumista. Kalankasvatuselinkeinojen kilpailuedellytyksiä tuetaan kehittämällä kalan laatua ja tuottavuutta parantavia kasvatusmenetelmiä, jalostamalla tuottavampia viljelykantoja sekä saattamalla uusia lajeja kannattaviksi viljelylajeiksi.

Tutkimuslaitoksen toiminnassa otetaan huomioon sektoritutkimuksen neuvottelukunnan määrittelemät painotukset ja teemat. Hyödynnetään ohjelmatyökalua ja luonnonvaratutkimuksen yhteistyötä (Ympäristö- ja luonnonvarat -konsortio) näissä monitieteisissä ja useamman hallinnonalan kattavissa hankkeissa. Tutkimusta suunnataan tutkimuslaitoksen toimialaan liittyviin tutkimusohjelmiin ja hankkeisiin, jotka sektoritutkimuksen neuvottelukunta käynnistää esiselvitysten pohjalta vuonna 2009.

Kalaston monimuotoisuuden ylläpitoa sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa tukeva viljely pysyy tutkimuslaitoksen vesiviljelyn päätehtävänä. Vesiviljelytoiminnan markkinahintainen myynti saatetaan kannattavaksi. Niiltä osin kuin tämä ei onnistu, alijäämiä tuottavasta toiminnasta ja tuotteista voidaan luopua tai ne voidaan ulkoistaa. Kehitystyön pääpaino on tutkimuksen ja viljelyn yhteistuotteissa ja niiden markkinoinnissa.

Mm. organisaatorakenteisiin liittyvillä kehitystoimilla parannetaan ulkoista palvelukykyä. Tutkimuslaitos laajentaa suunnitelmakaudella merkittävästi osaamisen ja tuotteiden vientiä ja kansainvälistä yhteistyötä. Suoran ja alihankintaperusteisen EU-rahoituksen tavoitetasona pidetään yhden miljoonan euron tasoa. Samalla varaudutaan vaikeasti ennakoitavan ja voimakkaasti vaihtelevan EU-rahoituksen hallintaan.

Keskitetään tutkimusresurssit yliopistokaupunkien sekä kokeellisen tutkimuksen toimipaikkoihin laajempien ja monitieteistä osaamista vaativien tutkimusongelmien ratkaisemiseksi. Tutkimuslaitos jatkaa verkottumista Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä sekä laajentaa ja tiivistää yhteistyötä kansallisten ja kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa. Myös kenttätöissä lisätään sektoriyhteistyötä.

Toimialan vaikuttavuustavoitteet

Tutkimuslaitos edesauttaa maa- ja metsätalousministeriön toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista

- tuottamalla tietoa kala- ja riistavaroista sekä arvioimalla ja ennustamalla kala- ja riistakantojen tilaa niiden kestävän ja monipuolisen hyödyntämisen perustaksi,
- kehittämällä kala- ja porotalouden elinkeinoja sekä tuottamalla kalatalouden tilastot sekä tietoa kalan, riistan ja poron käytöstä, jalostuksesta ja kaupasta,
- tuottamalla tietoa, asiantuntijapalveluita ja viljelytuotteita, joiden avulla kala- ja riistavarojen hoito on tehokasta, tarpeeseen perustuvaa ja suunnitelmallista,
- edistämällä tietotuotannolla hirven, suurpetojen ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemistä,
- edistämällä porolaidunten kestävää käyttöä mm. tuottamalla tietoa laidunten käytöstä ja tilasta,
- huolehtimalla tutkimustiedon siirrosta entistä nopeammin ja tehokkaammin päättäjien, yrittäjien sekä neuvonnan, opetuksen ja kansalaisten sekä riistakanta-arvioiden perusaineiston tuottajien käyttöön,
- tuottamalla tietoa vapaa-ajankalastuksen ja metsästyksen yhteiskunnallisesta ja sosioekonomisesta vaikuttavuudesta.

Kala- ja riistavarojen runsauden ja hyödyntämisen seurannassa otetaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön strategiset tavoitteet sekä erityisesti kalaston tilan ja riistaeläinten levinneisyyden, runsauden ja vahinkomäärien aiheuttamat muutostarpeet.

2. Vuoden 2009 tulostavoitteet

2.1. Tutkimuslaitosta koskevat tavoitteet

Sektoritutkimus ja asiantuntijuus

Valtionhallinnon sektoritutkimusta koskevien linjausten mukaan ja vaikuttavuuden lisäämiseksi tiivistetään yhteistyötä muiden tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Tutkimuslaitos osallistuu laaja-alaisiin, poikkitieteellisiin tutkimusohjelmiin valtioneuvoston ja sektoritutkimuksen neuvottelukunnan määrittämässä aihepiireissä (mm. luonnonvarojen kestävä käyttö/Itämeren suojele/ilmaston muutos). Erityisesti kehitetään yhteistyötä hallinnonalan muiden tutkimuslaitosten kanssa sekä tutkimuksessa että tukipalveluissa ja siinä hyödynnetään Ympäristö- ja luonnonvarat -konsortion toimintamallia.

Tuottavuusohjelma

Toteutetaan tutkimuslaitoksen tuottavuusohjelmaa 2007 – 2011. Tuottavuusohjelman sisältöä ja toimenpiteitä tarkistetaan tarvittaessa. Lisäksi valmistaudutaan toteuttamaan tuottavuusohjelmaa 2012 – 2015.

Toimipaikkastrategia ja alueellistaminen

Tutkimusyhteisöjen vahvistamista jatketaan Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa. Vuonna 2009 jatketaan vuonna 2007 laaditun suunnitelman toteuttamista toimipisteiden lakkauttamisesta tuottavuusohjelman mukaisesti.

Maksullinen toiminta

Maksulliseen toimintaan liittyvän kustannuslaskennan uudistuksen aloittaminen siirtyy aloitettavaksi vuonna 2009. Käyttöönottoaikataulu riippuu muista valtiohallinnon taloushallinnon kehittämistoimenpiteistä, ml. uusista tilipuitteista ja uuden taloushallintojärjestelmän käyttöönotosta.

Myynti on kustannukset kattavaa ja kannattavaa.

Toiminnallinen tehokkuus ja sen kehitys osa-alueittain

Tutkimuslaitoksen toiminnallista tehokkuutta lisätään talousarvioehdotuksessa 2009 mainittujen tavoitteiden mukaisesti.

Taloudellisuudelle, tuottavuudelle, maksulliselle ja yhteisrahoitteiselle toiminnalle asetetut tulostavoitteet on esitetty liitteessä 1.

Tuotokset, laadunhallinta ja niiden kehitys

Tutkimuslaitoksen tuotoksia ja laadunhallintaa lisätään ja parannetaan talousarvioehdotuksessa 2009 mainittujen tavoitteiden mukaisesti. Julkaisujen entistä laajempaa leviämistä toteutetaan uusilla sähköisillä julkaisuilla.

Suoritteita koskevat tulostavoitteet on esitetty liitteessä 1.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehitys osa-alueittain

Henkisiä voimavaroja koskevat tulostavoitteet on esitetty liitteessä 1.

Keskeiset kehittämistavoitteet sekä tuottavuus- ja investointihankkeet

Toteutetaan vuonna 2006 päivitettyä tuottavuusohjelmaa, jossa on esitetty kuvaus vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamisen tavoitteista ja keinoista sekä edellytyksistä.

- Toteutetaan tuottavuusohjelmaan sisältyvä htv:ien vähennys mm. töiden uudelleenorganisoinnilla.
- Vähennetään perusbiologista lajitutkimusta.
- Laajennetaan tietokantajärjestelmiä ja niiden hyödyntämistä mm. siihen myönnetyllä tuottavuuden kehittämismäärärahalta.
- Kesäkuun 2009 mennessä hankitaan kaikki Kieku-määritelmän mukaiset talous- ja henkilöstöpalvelut Valtiokonttorin palvelukeskukselta.

- Otetaan huomioon valtion tietohallinnon kehittämisen periaatteet ja hankitaan IT-palvelukeskukselta palveluja.

Toimintaa vahvistetaan erityisesti elinkeino-, yhteiskunta- sekä taloustutkimuksen osalta. Vahvistetaan riistan tutkimusta, etenkin suurpetotutkimusta ja suurpetojen kannanarviointia.

Jatketaan vuoteen 2009 kestävästä kannanarviointiin ja tilastointiin liittyvän tietovarannon siirtämistä keskitettyihin tietokantoihin ja rekistereihin laaditun suunnitelman mukaisesti.

Fyysisten investointien määrää vähennetään, ja ne kohdistetaan tuloksellisuuden kannalta tärkeimpiin kohteisiin.

Siirrytään asteittain sisäisen asiakkuuden käyttöön ja sisäisen laskutuksen käyttöä laajennetaan.

Suunnitellaan tutkimuslaitoksen toiminnan ja vaikuttavuuden evaluointia, joka toteutetaan vuonna 2010.

Tutkimuslaitoksen tietohallinnon ja -järjestelmien kehittämisessä noudatetaan valmisteilla olevan kala- ja riistahallinnon tietojärjestelmäsuunnitelman periaatteita ja linjauksia.

2.2. Merkittävät tavoitteet ja tehtävät maa- ja metsätalousministeriön politiikkalohkoittain

Tutkimuslaitoksen päätarkoituksena on tukea maa- ja metsätalousministeriön toimialan päätöksentekoa ja sitä kautta hyödyttää koko yhteiskuntaa. Tulostavoitteet määritetään politiikkalohkoittain TTS-kaudelle (pysyväisluontoiset tavoitteet) sekä hanketasoisesti vuodelle 2009. Muista vuoden aikana syntyvistä merkittävistä selvitystarpeista sovitaan tutkimuslaitoksen kanssa erikseen.

2.2.1 Kalatalouden politiikkalohko

Kalakantoja hyödynnetään monipuolisesti kestävän käytön sallimissa rajoissa. Elinkeinokalatalouden kannattavuus paranee ja toimialan merkitys työllistäjänä ja elintarvikkeiden tuottajana säilyy/kasvaa. Tavoitetilan saavuttamiseksi tutkimuslaitos tuottaa ajantasaista ja laadukasta tietoa päätöksenteon pohjaksi sekä luo tietopohjaa ja ratkaisumalleja sektorin toimintaedellytysten kehittämiseksi.

Tutkimuslaitoksen pysyväisluontoiset tavoitteet

- Tuotetaan kanta-arviot, tilastot sekä taloudellisia seurantoja, barometreja ja analyysseja, joiden avulla hallinto ja toimiala itse voivat arvioida alan kehittämisen suuntausta ja painopisteitä. Arvioidaan ja raportoidaan kalakanta-arvioiden osuvuus. Toteutetaan EU:n säädöksistä ja tiedonkeruuhjelmasta sekä EU:n kalataloustilastoinnista aiheutuvat velvoitteet.
- Tuotetaan merkittävien vaelluskalakantojen luonnonlisääntymistä ja kestävästä käytöstä tukevaa tutkimus- ja seurantatietoa kalatie- ja kunnostushankkeiden ohjaukseen sekä vesienhoidon suunnittelun pohjaksi.
- Tehdään vesiviljelyn biologis-teknistä ja taloudellis-yhteiskunnallista tutkimusta, jonka avulla voidaan kehittää mm. alan tuotantorakenteen ja -tekniikan monipuolistamista sekä ympäristötaloudellista ohjausta. Tehdään aktiivista kehitystyötä ruokakalatuotannossa käytettävien viljelylajien monipuolistamiseksi ja kehittämiseksi.
- Tuotetaan alkuperäisten kalakantojen mätää ja poikasia, jotta eri istutustarpeisiin olisi käytettävissä paikallisiin tai alueellisiin olosuhteisiin sopeutunutta, perimältään

monimuotoista poikasainesta. Säilytetään viljelylaitoksissa ja maitipankkien avulla luonnosta hävinneitä ja vaarantuneita kalakantoja ja niiden sukutuotteita.

- Tuotetaan elinkeinokalatalouden toimintaohjelman 2007-2013 edellyttämät taloudelliset analyysit sekä laaditaan toimialakatsaus ammattikalastuksen, vesiviljelyn sekä kalan jalostuksen ja kaupan sektoreiden kehittymisestä.
- Parannetaan ammattikalastuksen toimintaedellytyksiä, erityisenä painopisteenä hylkeiden aiheuttamien haittojen vähentäminen sekä kalastuksen kannattavuuden parantamiseen liittyvät toimenpiteet.
- Tehdään vapaa-ajan kalataloutta koskevaa sosioekonomista tutkimusta, mukaan lukien kalastusmatkailututkimus.
- Toteutetaan istutustutkimusohjelmaa, raputalousohjelmaa, elintarviketalouden tutkimusohjelmaa sekä eläinluonnonvarat ja yhteiskunta tutkimusohjelmaa.

Tutkimuslaitoksen vuoden 2009 hanketasoiset tavoitteet

- Kehitetään kalavaroja ja kalaistutuksia koskevien tietovarantojen ja -järjestelmien hallintaa, käyttöä ja yhteensopivuutta sekä em. tietovarantoihin liittyviä paikkatietoratkaisuja kala- ja riistahallinnon tietojärjestelmäsuunnitelman mukaisesti.
- Laaditaan tutkimussuunnitelma ja käynnistetään esitutkimukset vajaasti hyödynnettyjen kalojen laajamittaisen poistokalastuksen teknisistä ja taloudellisista edellytyksistä rannikkovesistöjen ravinnepitoisuuksien alentamisessa sekä toimenpiteen vaikutusten mittaamisesta
- Laaditaan selvitys olemassa olevista ruokakalan avomerikasvatustekniikoista ja niiden soveltuvuudesta Suomen olosuhteisiin.
- Valmistaudutaan toimittamaan kalastuslain kokonaisuudistuksen edellyttämiä tietoja ja arviointeja.
- Vuoden 2010 lääniuudistuksen vaikutusten arvioimiseksi tehdään tammikuun 2009 loppuun mennessä vanhojen aineistojen perusteella selvitys siitä, miten moni viehekalastaja liikkuu useamman läänin alueella ja millainen on silloin lupatarve.
- Suunnitellaan Suomi kalastaa 2009 -tutkimus, joka toteutetaan vuoden 2010 alussa.
- Aloitetaan yksilötunnistukseen ja dna-tekniikkaan perustuvien sovellusten kehittäminen viljelyssä säilytettävien arvokalakantojen perinnöllisen monimuotoisuuden ylläpitöä varten.
- Jatketaan vesienhoitolain ja -asetuksen mukaista kalakantojen perusseurantaa sekä jatketaan luokittelun kehittämistä vesipuitedirektiivin mukaisesti.
- Laaditaan raportti silakka-, kilohaili-, turska-, lohi-, merialueen kuha- ja ahven- sekä Pohjanlahden siikakantojen tilasta vuonna 2009 sekä ennuste vuosille 2009 ja 2010. Raportti toimitetaan ministeriöön 30.6.2009 mennessä.

2.2.2 Riistatalouden politiikkalohko

Riistatalouspolitiikan keskeisimpänä yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on riistalajien suotuisan suojelutason säilyttäminen ja näiden lajien metsästyksen kestävyysvarmistaminen. Tavoitteen täyttämiseksi riistan tutkimus laatii ajantasaisia, luotettavia ja tieteellisten kriteerien kautta tuotettuja kanta-arvioita päätöksenteon tueksi.

Tutkimuslaitoksen riistatalouden pysyväisluonteiset tavoitteet

- Tuotetaan kansallisen ja kansainvälisen päätöksenteon tueksi ajantasaiset tiedot tärkeimpien riistalajien runsaudesta, lisääntymistuotosta ja metsästettävyydestä. Erityisenä painopisteenä ovat pyyntiluvanvaraiset lajit, joiden osalta tuotetaan lisäksi kannan kehitystä kuvaavat indikaattorit sekä arviot kestävästä metsästästasosta. Kestävyyden arvioinnissa otetaan huomioon aiempina vuosina toteutunut verotus suhteessa kanta-arvioihin. Euroopanmajavan, itämerennorpan, hallin, peltopyynn, saukon ja karhun osalta lausunto toimitetaan toukokuussa ja suden, ilveksen ja allin osalta elokuussa.
- Tuotetaan metsästyksen tilastoja sekä yhteiskunnallisia metsästystä ja riistaa koskevia analyyseja, joiden avulla hallinto ja toimiala voivat arvioida alan kehittämisen suuntausta ja painopisteitä. Tähän liittyen tutkitaan myös riistan hyödyntämistä harrastuksena ja elinkeinona.
- Yllä mainitussa tarkoituksessa luodaan ja hallinnoidaan keskeisimpiä riistalajeja koskevia tietokantoja, joissa paikkatietoon sidotut kanta-arviot, havainnot ja saalistiedot on yhdistetty riistalajien aiheuttamista vahingoista saatuun paikkatietoperusteiseen tietoon.
- Tutkitaan riistan elinympäristöjä, käyttäytymistä ja lajien välisiä suhteita riistakantojen runsauteen sekä niiden aiheuttamiin vahinkoihin vaikuttavina tekijöinä ja erilaisten maa- ja metsätalouden menetelmien vaikutusta riistan elinympäristön hoidossa ja parantamisessa.
- Varmistetaan tutkimuksellista perustaa riistalaji- ja elinympäristökohtaisten kannanhoitosuunnitelmien laadinnalle ja otetaan toiminnassa huomioon keskeisimpien jo valmistuneiden hoitosuunnitelmien tavoitteet.

Tutkimuslaitoksen vuoden 2009 hanketasoiset tavoitteet

- Raportoidaan vuonna 2008 käynnistynyt hanke riistakantojen seurintahankkeiden ja kehitystarpeiden määrittämisestä kansallisten ja kansainvälisten tarpeiden mukaan, erityisesti huomioiden luontodirektiiviin ja lintudirektiiviin liitteisiin kuuluvat lajit.
- Raportoidaan metsästyssaaliin naaraskiintiön tarpeellisuutta ja merkitystä karhukannan levittäytymisen turvaamisessa koskeva hanke.
- Jatketaan hylkeiden terveydentilan seurantaa kansainvälisten seurantakriteereiden mukaisesti (2008-2010).
- Jatketaan vuoden 2009 loppuun asti kestävä hanketta metsäkanalintujen elinympäristö- ja tilatarpeista metsätalousmaisemassa.
- Jatketaan tutkimushanketta suomalaisesta metsästäjästä ja metsästyksestä (2008-2010).
- Jatketaan tutkimushanketta hirvisaaliin kaupallisen arvon arvioimiseksi (2008-2010).
- Osallistutaan kosteikkostrategian viimeistelyyn.

2.2.3 Porotalouden politiikkalohko

Porotalouspolitiikan yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on vahvistaa porotalouden roolia merkittävänä ja kannattavana alueellisena maaseutuelinkeinona porojen talvilaidunten kestävä käytön asettamissa rajoissa.

Tutkimuslaitoksen porotalouden pysyväisluonteiset tavoitteet

- Tuotetaan tietoa poronhoidosta ja porotaloudesta laaja-alaisesti ottaen huomioon poron elinympäristö ja ekologia sekä poronhoidon taloudelliset ja kulttuurilliset tekijät. Tutkimuksen painopisteenä on porotalouden kannattavuuteen vaikuttavien tekijöiden selvittäminen.
- Jatketaan hankkeita poronhoidon ekologisiin ja taloudellisiin reunaehtoihin liittyen sekä poronlihatuotteiden markkinoista ja myyntikanavista. Tähän luetaan yhtäältä taloudelliset tekijät, esim. kustannusrakenteeseen vaikuttavat tekijät, mutta myös porojen laitumiin, kuntoon ja poronhoidon käytäntöihin liittyvät kokonaisuudet.
- Seurataan porolaidunten tilaa sekä kehitetään edelleen laiduninventointimenetelmiä.

Tutkimuslaitoksen vuoden 2009 hanketasoiset tavoitteet

- Tuotetaan tiedot porolaitumien tilan muutoksesta suurimman sallitun promäärän säätämistä varten.

3. Taloudelliset voimavarat

Valtion talousarviossa on tutkimuslaitoksen toimintamenoihin vuodelle 2009 osoitettu 17,245 milj. euroa.

Tutkimuslaitokselle arvioidaan kertyvän tuotto- ja kululaskelman mukaan toiminnan tuottoja yhteensä 4,4 milj. euroa, josta maksullisen toiminnan tuotot ovat 1,6 milj. euroa, vuokrat ja käyttökorvaukset 140 000 euroa ja muun toiminnan tuotot 2,6 miljoonaa euroa.

Toiminnan kuluiksi arvioidaan 23,1 milj. euroa. Toiminnan kulujen arvioidaan laskevan hieman vuoden 2008 tasosta tuottavuusohjelman muutoksen mukaisesti. Kulurakenteessa ei arvioida tapahtuvan suuria muutoksia mm. siksi että vuokrat eivät laske, vaikka toimipaikkaverkosto supistuu. Palkankorotukset ja palvelukeskusmaksut pienentävät puolestaan henkilövuosissa tapahtuvaa säästöä.

Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat alustavan suunnitelman mukaan noin 850 000 euroa, jossa on laskua n. 50 000 euroa vuoteen 2008 verrattuna.

Vuodelta 2008 arvioidaan siirtyvän siirtomäärärahoja 3,8 milj. euroa vuodelle 2009.

Muilta momenteilta tulevaa rahoitusta arvioidaan olevan 2,2 milj. euroa, josta Inarijärven säännöstelystä aiheutuviin hoitotoimenpiteisiin varattua rahoitusta on 700 000 euroa ja muuta erittelemätöntä rahoitusta 1,5 milj. euroa. Muu erittelemätön talousarviorahoitus pitää sisällään Suomen Akatemialta tulevan rahoituksen, kirjaamisoikeusperusteisen yhteistyörahoituksen sekä hirvieläinten ja petoeläinten vahinkojen korvaamiseen tarkoitettua rahoitusta. Lisäksi työllisyysrahoitusta arvioidaan saatavan 0,4 milj. euroa, talousarvion ulkopuolista yhteistyörahoitusta 0,5 milj. euroa sekä EU-rahoitusta 0,3 milj. euroa.

4. Seuranta ja raportointi

Kohdan 2.2 tulostavoitteet raportoidaan tammikuussa 2010, ellei toisin mainita.

Kaikkien tulostavoitteiden toteutumista seurataan syyskuun 30. päivään 2009 mennessä laadittavan tutkimuslaitoksen väliraportin sekä maaliskuun 15. päivään 2010 mennessä laadittavan tutkimuslaitoksen toimintakertomuksen perusteella. Tulostavoitteisiin liittyvien tunnuslukujen toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa. Lisäksi tutkimuslaitoksen tulee tarvittaessa raportoida tai ministeriön kanssa keskustella tulostavoitteiden toteutumasta sekä merkittävistä poikkeamista, jotka tulisi ottaa huomioon tutkimuslaitoksen toiminnassa tai ohjauksessa.

Helsingissä, 27 päivänä tammikuuta 2009.

Sirkka-Liisa Anttila
Maa- ja metsätalousministeri

Eero Helle
Ylijohtaja

Pentti Lähteenoja
Osastopäällikkö

Liite 1. Tunnuslukutaulukko

Yksikkökustannukset

	Toteutuma 2007	Ennuste 2008	Tavoite 2009
<i>Kanta-arviot €/kpl</i>	196 383	191 000	190 000
<i>Tilastot €/kpl</i>	95 076	95 000	95 000
<i>Mäti, €/mätilitraa</i>	394	360	310
<i>Laitospoikaset €/1000 py à 50 g/kpl</i>	1,14	1,25	1,25
<i>Luonnonravintopoikaset €/1000 py à 5 g /kpl</i>	0,13	0,12	0,12

Tuottavuus

	Toteuma 2007	Ennuste 2008	Tavoite 2009
<i>Kokonaistuottavuus (3. vuoden ka.)</i>	100	100	100
<i>Työntuottavuus (3. vuoden ka.)</i>	110	110	110
<i>Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/ tutkijahtv, 1 000 euroa</i>	203	200	195
<i>Julkaisut (liukuva ka.) yhteensä, kpl, mistä</i>			
- <i>asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit/tutkijahtv, kpl</i>	0,9	0,9	0,9
- <i>muut julkaisut/tutkijahtv, kpl</i>	2,5	2,6	2,7
<i>Kanta-arviot kpl/htv</i>	0,46	0,48	0,50
<i>Tilastot kp/htvl</i>	1,10	1,15	1,20
<i>Mäti, litraa/htv</i>	314	330	360
<i>Laitospoikaset 1000 py à 50 g /kpl/htv</i>	124 381	120 000	110 000
<i>Luonnonravintopoikaset 1000 py à 5 g /kpl/htv</i>	1 271 746	1 350 000	1 500 000

	Toteuma 2007	Ennuste 2008	Tavoite 2009
--	-----------------	-----------------	-----------------

Maksullinen toiminta, 1000€***Tutkimus-, tilasto- ja palvelusuoritteet***

<i>Maksullisen toiminnan tuotot</i>	518	850	800
<i>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</i>	426	735	711
<i>Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)</i>	92	115	89
<i>Kustannusvastaavuus, %</i>	122	116	113

Vesiviljelytuotteet

<i>Maksullisen toiminnan tuotot</i>	1 261	1 075	1 100
<i>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</i>	1 747	1 600	1 630
<i>Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)</i>	-486	-525	-530
<i>Kustannusvastaavuus, %</i>	72	67	67

	Toteuma 2007	Ennuste 2008	Tavoite 2009
Yhteisrahoitteinen toiminta, 1000€			
<i>Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot</i>			
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	3 517	2 900	2 800
- EU:lta saatava rahoitus	204	300	250
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	472	450	450
- yhteistoiminnan muut tuotot	27	60	30
<i>Tulot yhteensä</i>	4 220	3 710	3 530
<i>Hankkeiden kokonaiskustannukset</i>	11 507	11 850	11 700
<i>Kustannusvastaavuus (tulot-kustannukset)</i>	-7 287	-8 140	-8 170
<i>Kustannusvastaavuus, %</i>	37	31	30

b-c) Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet	Toteuma 2006	Toteuma 2007	Arvio 2008	Tavoite 2009
<i>Annetut lausunnot</i>	128	102	105	110
<i>Työryhmjäsenyydet</i>	303	343	300	300
<i>Tieteelliset julkaisut (3 vuoden ka.)</i>	87	81	85	85
<i>Kanta-arvioinnit ja tilastot</i>	18	18	18	18
<i>Mäti, litraa</i>	4 150	3 684	4 100	4 200
<i>Laitospoikaset, 1.000 py à 50 g /kpl</i>	1 265	1 515	1 200	1 200
<i>Luonnonravintopoikaset 1.000 py à 5 g /kpl</i>	1 747	1 296	1 500	1 200
<i>Emokalot ja ravut, kantoja mädin tuotannossa kpl</i>	61	61	61	61
<i>Maitia maitipankissa, kantoja tallennettu kpl</i>	42	42	42	42
	Toteuma 2006	Toteuma 2007	Arvio 2008	Tavoite 2009
Henkilöstörakenne, henkilötyövuotta				
<i>Johtajat</i>	7	7	6	6
<i>Tutkijat</i>	97	95	96	96
<i>Vesiviljely</i>	67	58	59	58
<i>Muu henkilöstö</i>	150	154	151	149
<i>Yhteensä</i>	321	314	312	309

Henkisten voimavarojen hallinta	Toteuma 2007	Tavoite 2008	Ennuste 2008	Tavoite 2009
Henkilötyövuodet toiminnoittain ¹⁾				
<i>Kalantutkimus</i>	97	-	94	93
<i>Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus</i>	23	-	25	25
<i>Riistantutkimus</i>	35	-	35	34
<i>Porontutkimus</i>	5	-	5	5
<i>Sopimuskasvatus</i>	1	-	1	1
<i>Vesiviljelyn maksullinen toiminta</i>	15	-	15	14
<i>Maksulliset tutkimus- ja asiantuntijasuuritteet ja muu palvelutuotanto</i>	7	-	7	7
<i>Kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi</i>	48	-	46	46
<i>Tutkimuksen asiantuntijatoiminta</i>	22	-	23	24
<i>Kalakantojen hoito</i>	11	-	11	11
<i>Vesiviljely</i>	50	-	50	49
<i>Yhteensä</i>	314	-	312	309
Henkilöstörakenne, henkilötyövuotta				
<i>Johtajat</i>	7	7	7	7
<i>Tutkijat</i>	95	96	95	95
<i>Vesiviljely</i>	58	59	58	57
<i>Muu henkilöstö</i>	154	150	152	150
<i>Yhteensä</i>	314	312	312	309
Henkilöstömenojen % osuus kokonaismenoista	57 %	55 %	55 %	55 %
Henkilöstön hyvinvointi				
<i>Sairauspoissaolot, työpäivää/henkilötyövuosi</i>	9,1	8,0	8,0	8,0
<i>1-3 sairauspäivän tapausten osuus kaikista sairaustapauksista</i>	72,7	73,0	73,0	73,0
Osaaminen				
<i>Koulutustasoindeksi</i>	5,1	5,4	5,2	5,3
<i>Korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden %-osuus henkilöstöstä</i>	45,7	47,0	47,0	47,0
<i>Tutkijakoulutuksen (lisenssiatin ja tohtorin tutkinnon) suorittaneiden %-osuus henkilöstöstä</i>	16,0	18,5	17,0	17,0

¹⁾ Vuoden 2008 tavoite asetettu tulosalueittain

Liite 2. Taloudelliset voimavarat

	Tilinpäätös 2007	Tulossopimus 2008	Ennuste 2008	Tulossopimus 2009
TUOTTO JA KULULASKELMA, 1 000 €				
Toiminnan tuotot	5 209	4 967	4 420	4 360
Maksullisen toiminnan tuotot	1 727	1 925	1 650	1 600
Vuokrat ja käyttökorvaukset	156	170	140	140
Muut toiminnan tuotot	3 326	2 872	2 630	2 620
Toiminnan kulut	24 679	23 421	23 330	23 099
Ostot tilikauden aikana	3 346	2 896	3 600	3 600
Henkilöstökulut	13 684	13 088	13 182	13 100
Vuokrat	2 893	2 800	2 899	2 800
Palvelujen ostot	2 801	2 976	2 400	2 400
Muut kulut	1 123	1 070	600	600
Valmisteveraston lisäys	-32	23	0	0
Valmistus omaan käyttöön	-687	-780	-700	-700
Poistot	971	800	800	800
Sisäiset kulut	578	550	550	500
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	-2	-1	-1
Satunnaiset tuotot ja (-) kulut (netto)	3	0	0	0
Tuotot-Kulut	-19 470	-18 454	-18 910	-18 739
Käyttöomaisuusinvestoinnit, 1000 €	260	100	100	100
TOIMINNAN RAHOITUS, 1 000 €				
-toimintamenomomentin bruttotulot	4 350	4 420	4 420	4 360
-toimintamenomomentin bruttomenot	26 574	21 441	22 359	23 805
Toimintamenorahoitus, netto, josta saman vuoden määräraha	22 224	17 021	17 939	19 445
	17 168	16 021	16 830	17 245
-edelliseltä vuodelta siirtynyt mr	5 056	3 500	4 909	3 800
-seuraavalle vuodelle siirtyvä mr	4 909	2 500	3 800	1 600
Muilta momenteilta tuleva rahoitus	2 215	2 200	2 000	2 000
-30.50.22 Verivarojen hoidon käytön ja hoidon menot	700	700	700	700
- muu erittelemätön talousarviorahoitus	1 515	1 500	1 500	1 500

Liite 3. Istutukset

Istutetaan vuonna 2009 eri kohdevesistöihin lohen, meritaimenen, järvilohen ja saimaannieriän poikasia seuraavat määrät.

Istutusalue	Istutusvesi	Istutuskanta	Jokipoikanen 1-vuotias	Vaelluspoikanen 2-vuotias
LOHI				
	YHTEENSÄ		180 000	412 000
Suomenlahti	Kymijoki	Neva	30 000	160 000
	Vantaanjoki	Neva		36 000
Saaristomeri	Paimionjoki	Neva		10 000
	Aurajoki	Neva		28 000
Selkämeri	Kokemäenjoki	Neva		2 000
		Tornionjoki		100 000
	Merikarvianjoki	Simojoki		60 000
Perämeri	Perhonjoki	Oulujoki		4 000
	Kiiminkijoki	Iijoki	100 000	4 000
	Kuivajoki	Simojoki	50 000	
	Simojoki	Simojoki		4 000
	Tornionjoki	Tornionjoki		4 000
MERITAIMEN				
	YHTEENSÄ		278 000	109 000
Suomenlahti	Ingarskilanjoki	Ingarskilanjoki	3 000	20 000
Selkämeri	Isojoki	Isojoki	20 000	20 000
Perämeri	Lestijoki	Lestijoki	25 000	20 000
	Perhonjoki	Lestijoki	30 000	20 000
	Kiiminkijoki	Iijoki	100 000	24 000
	Tornionjoki	Tornionjoki	100 000	5 000
JÄRVILOHI				
	YHTEENSÄ		20 000	127 000
Saimaa	Pielisjoki	Vuoksen vesistö		107 000
	Ala-Koitajoki	Vuoksen vesistö	10 000	
Pielinen	Lieksanjoki	Vuoksen vesistö	10 000	20 000
NIERIÄ				
Vuoksen vesistö	Saimaa	Vuoksen vesistö	20 000	

Liite 4. Toiminnallinen jaottelu

Päätoiminnot	2005 t päätös		2006 Tp		M € 2007 Tp			M € 2008 tavoite			M € 2009 tavoite		
	m€	htv	m€	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv	Tulot	Menot	htv
Ministeriötaso ja sen tukipalvelut													
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	13,25	193	13,35	193	1,64	10,96	160	1,48	10,85	156	1,3	10,79	155
<i>Kalantutkimus</i>	7,09	111	7,10	110	1,14	6,04	97	1	5,99	90	0,9	5,95	91
<i>Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus</i>	2,33	31	2,40	32	0,42	1,83	23	0,4	1,81	26	0,4	1,80	25
<i>Riistantutkimus</i>	3,14	43	3,15	43	0,05	2,59	35	0,05	2,56	35	0	2,55	34
<i>Porontutkimus</i>	0,59	7	0,60	7	0,03	0,50	5	0,03	0,49	5	0	0,49	5
<i>Muu palvelutuontato</i>	0,10	1	0,10	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0
Tarkastus ja valvonta													
Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	3,15	20	3,10	20	1,92	3,32	23	2	3,28	23	1,7	3,24	22
<i>Sopimuskasvatus</i>	1,19	1	1,10	1	0	1,01	1	0	1,05	1	0	1,05	1
<i>Vesiviljelyn maksullinen toiminta</i>	1,81	16	1,80	16	1,32	1,79	15	1,32	1,76	15	1,1	1,74	14
<i>Muu palvelutuotanto</i>	0,15	3	0,20	3	0,6	0,52	7	0,6	0,47	7	0,6	0,45	7
Muiden julkishyödykkeiden tuottaminen ja viranomaisluonteinen toiminta	6,84	108	6,83	108	1,53	10,23	131	0,96	10,07	127	1,29	10,03	126
<i>Kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi</i>	2,23	37	2,23	37	0,92	3,27	48	0,7	3,15	43	0,8	3,13	42
<i>Kalakantojen hoito</i>	1,39	12	1,40	12	0,09	1,26	11	0,09	1,20	11	0,09	1,20	11
<i>Vesiviljely</i>	3,22	59	3,20	59	0,17	3,10	50	0,17	3,10	50	0,1	3,08	49
<i>Tutkimuksen asiantuntijatoiminta</i>					0,35	2,60	22	0	2,62	23	0,3	2,62	24
Yhteensä	23,24	321	23,28	321	5,09	24,51	314	4,4	24,20	306	4,3	24,06	303